

LOS CHICOS DEL CORO

Fitxa tècnica i artística

Direcció: Christophe Barratier.

Interpretació: Gérard Jugnot (Clément Mathieu), François Berléand (Rachin), Kad Merad (Chabert), Jean-Paul Bonnaire (Padre Maxence), Marie Bunel (Violette Morhange), Paul Chariéras (Regent), Carole Weiss (Comtessa), Philippe Du Janerand (Senyor Langlois), Erick Desmarestz (Doctor Dervaux), Jean-Baptiste Maunier (Pierre).

Guió: Christophe Barratier y Philippe Lopes-Curval; basat en la pel·lícula "La cage aux rossignols" (1945) de Jean Dréville.

Producció: Jacques Perrin, Arthur Cohn y Nicolas Mauvernay.

Música: Bruno Coulais.

Fotografia: Carlo Varini y Dominique Gentil.

Muntatge: Yves Deschamps.

Disseny de producció: François Chauvaud.

Vestuari: Françoise Guégan

Països: França Suïssa.

Any: 2004.

Durada: 95 min.

Les guies de pel·lícules que s'ofereixen des del GrupIREF tenen el mateix objectiu que el projecte Filosofia 3/18, és a dir, procurar que els nens i joves pensin per si mateixos de forma acurada i reflexiva. Per això no són gaire convencionals. Poques vegades hi ha referències a directors, actors o tècniques fílmiques ni corrents cinematogràfiques.

Com si es tractés d'una lectura, demanem als espectadors una actitud activa i desperta abans, mentre i després de veure la pel·lícula. Les nostres guies busquen propiciar tant la mirada a la pantalla com a un mateix.

Aquest aprenentatge es fa a les aules de forma cooperativa, és a dir, formant una comunitat de recerca, un espai on es tracten les qüestions que planteja la pel·lícula de forma dialogada -ni debats ni discussions-, tot donant molta importància a l'exercici del pensament crític i reflexiu.

L'apartat Temes que es poden tractar no ha de ser tractada com un llibre de text, cal usar tots els mecanismes que són habituals a les aules de Filosofia 3/18: fer pissarra si s'escau, posar en marxa el diàleg i si convé llençar alguna pregunta, com un repte per avançar en el coneixement i en l'exercici d'actituds dialogants.

Quan creiem que el treball amb la pel·lícula ja es pot tancar, plantejarem una avaluació per tal que l'alumnat es faci conscient de què ha après, dels sentiments que li ha generat i del coneixement que li ha aportat.

Llicència de Creative Commons
Guia Los chicos del coro. Autora: Irene de Puig Olivé. Està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial- SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons.

Resum

Pierre Morhange, un home ja madur, un director d'orquestra famós, torna a casa perquè se li ha mort la mare. Aquest retorn, gràcies a un amic d'infantesa, el porta a descobrir el dietari del qui fou el seu primer professor de música. D'aquestes pàgines en surten els records que conformen la pel·lícula. Tornant, doncs, enrera el 1949, Clément Mathieu (Gérard Jugnot), professor de música en atur, entra com a vigilant a un reformatori de menors masculí, on Pierre està internat. El sistema d'educació allà és repressiu, inhumà i contraproductiu, de manera que el propi director Rachin (François Berléand) no acaba de controlar els alumnes més difícils. Els mètodes violents i inapropiats rebel·len Mathieu que, malgrat l'agressivitat dels nens i noiets, sent compassió i estimació pels deixebles. Se li acut una manera d'acostar-s'hi i de fer més portadora l'estança al reformatori i és creant una coral. Coneix el poder de la música i creu que la màgia del cant aconseguirà ser un pal·liatiu per a unes vides prou desgraciades. I efectivament és així per alguns d'ells, en particular per Pierre, que acabarà essent un director d'orquestra reconegut.

Escenes de DVD

1. Estimat mestre	5. Culpable o innocent?
2. Una broma desafortunada	6. Una dona preciosa
3. El quart càstig	7. La primera actuació
4. Fem un cor!	8. Història meravellosa

Com visualitzar

Pel·lícula que cal veure de cap a peus. Es pot dividir en tres parts, de la seqüència 1 a la 3 i de la 4 a la sis, deixant les dues darreres per al final.

Pel professorat

El director és guitarrista de formació clàssica (École Normal de Musique de París). El 1991 va començar a treballar per Jacques Perrin a la seva societat Galatée Films i l'ha acompanyat com a productor delegat pel·lícules com *Les enfants de Lumière*, *Microcosmos*, *Himalaya* i *Le Peuple Migrateur*. L'any 2001 va dirigir la seva primera pel·lícula, un curt basat en la novel·la de Maupassant *Les Tombales*. *Les Choristes*, coescrita amb Philippe Lopes-Curval, és el seu primer llargmetratge.

Mots de Christophe Barratier:

"Després del meu curtmetratge "Les tombales", estava buscant algun tema per a llargmetratge. Em vaig adonar que totes les notes que prenia es referien sobretot a la meva primera infantesa, a les emocions que vaig experimentar entre els quatre i els vuit anys. Per altra banda, a causa de la meva formació musical, jo tenia ganes d'explicar una història relacionada amb la música. Així que aquests dos temes, la infantesa i la música, són els que em van portar lògicament a recordar "Le cage aux rossignols" (Jean Dréville, 1945), una pel·lícula que vaig veure als set o vuit anys, entre 1970-71, en una de les dues cadenes de televisió de l'època, i que em va emocionar profundament. Gairebé oblidada, la pel·lícula ha conservat el seu encant; a més, no ha estat sacralitzada com una obra mestra del cinema francès, la qual cosa significa que la seva adaptació era menys perillosa. He mantingut, especialment, dues coses: l'emoció que provoquen les veus dels nens i el personatge del músic fracassat que, malgrat tot, s'esforça per canviar el món dels qui l'envolten. Això és el que m'agrada més del cinema, i el que tenen en comú les meves pel·lícules preferides: com pot contribuir un individu a millorar el món?"

Sé que el cinema no pot canviar les coses, però pot despertar les ganes d'intentar-ho. M'agrada veure una pel·lícula i identificar-me amb el personatge principal. L'ensenyament de Clément Mathieu no es limita a unes simples lliçons de música, sinó que és una lliçó de vida. En "Les choristes" hi ha tres temes: la infantesa, la música i l'educació.

De la música

Bruno Coulais és el compositor i director de la música de la pel·lícula. Hi ha però, una cançó, "La nuit", que és de Jean-Philippe Rameau (1683-1764), compositor i teòric francès, contemporani de J. S. Bach, G. F. Händel, D. Scarlatti, G. Ph. Telemann, etc. Fou el compositor francès més destacat del seu temps en l'àmbit de la música dramàtica i un innovador important de la teoria harmònica.

La major part de la banda sonora de la pel·lícula està formada per cançons que serviran perquè les canti el cor que crea Clément Mathieu, i també per il·lustrar diversos ambients en moments determinats. Bruno Coulais fa servir un cor de veus blanques, una orquestra simfònica i el piano.

La cançó que més sona és "Caresse sur l'océan". La sentim diverses vegades com a fons de diverses situacions al llarg del film. És com el *leitmotiv* (motiu conductor) de la pel·lícula. Per altra banda, hi ha dues peces de música importants, de molta càrrega dramàtica: "L'arrivée à l'école" (l'Arribada a l'escola) i "L'incendie" (l'Incendi), que ajuden molt a situar-nos en l'escena.

ABANS DE VEURE LA PEL·LÍCULA

1. El títol i la caràtula

El títol original és "Les Choristes", en italià "I ragazzi del coro", en castellà "Los chicos del coro", en anglès "Chorists", en alemany "Die Kinder des Monsieur Mathieu", als EEUU: "The Chorus", i en altres llocs també: "The Choir Boys"

-Quina creus que seria la millor traducció en català?

La caràtula

Estudi de la caràtula del film:

- Què remarca el dibuix?
- De què ens informen les lletres?
- Quines expectatives crea?

- Al final del film
 - .Creus que s'han acomplert les expectatives que t'oferia la caràtula?
 - .Què t'hi sobra o què t'hi falta?
- Personalitza la caràtula. Dibuixa la teva caràtula a partir d'elements distints que pots trobar a internet: lletres, fotografies dels actors, fotogrames de publicitat, etc.

2. L'ACCIÓ

- Espai i temps
 - A quina època passa la pel·lícula
 - On passa l'acció?
- Descriure els llocs –interiors o exteriors on passa l'acció

3. ELS PERSONATGES

- Buscar els adjectius que millor defineixin els personatges

	Descripció física	Descripció psicològica
Mathieu		
Marie Brunel (mare de Pierre)		
Rachin		
Chabert		
Pare Maxence		
Pierre		
Pepinot		
Mondain		

AJUDA

Trets físics

Algunes observacions que es poden fer:

- Aspecte físic general: alt, prim, ros, fort,
- Com gesticula, com es mou: elegant, nerviós,

Trets psicològics

Buscar entre aquests adjectius algun que vagi bé per a usar en la descripció dels personatges:

Bondadós	Perseverant	Generós	Humil
Calmat	Solidari	Indiferent	Obedient
Tolerant	Ordenat	impacient	colèric
Pacient	voluntariós	sincer	respectuós
Delicat	amical	bondadós	apassionat

- Sobre Clément Mathieu

- Quina és la posició pedagògica de Mathieu? Diries que és un bon mestre?
- Com creus que se sent Mathieu quan surt de l'internat ?
- Podem considerar que Clément Mathieu ha triomfat en la seva vida, malgrat que no es vegi reconeguda la seva feina?

- Alguns personatges pintorescs

Cita alguns dels personatges que t'han resultat curiosos de la pel·lícula

.....

.....

Podries inventar una història amb cadascun d'ells?

...

...

...

Pla de discussió

Per a treballar primer individualment i després en grup

- Afegir-hi algun personatge més o treure'n algun
- Afegir-t'hi tu fent un paper. (Pots triar un dels papers que ja hi ha o afegir un nou personatge que inventaries)
- Amb quin dels personatges viuries i amb quin no i per què?
- Quins valors representen els distints personatges del film (es pot posar una llista de valors positius: solidaritat, tendresa, estimació, tolerància, comprensió, generositat, amistat, o també negatius, si ho veus convenient).

➤ Com reaccionen emocionalment?

Pots detectar algun moment del film on sigui molt explícit algun dels sentiments següents per part d'algun dels personatges principals?

Sentiment	Personatge	Moment del film
Ira		
Tristesa		
Temor		
Plaer		
Amor		
Sorpresa		
Disgust		
Vergonya		

AJUDA

Ira : fúria, ultratge, ressentiment, còlera, exasperació, indignació, aflicció, acritud, fastigejament, irritabilitat, hostilitat, violència, odi, etc.

Tristesa: pesar, malenconia, pessimisme, llàstima, autocompassió, solitud, abatiment, desesperació, aflicció, abatiment, esllanguiment, etc.

Temor: ansietat, aprensió, nerviosisme, preocupació, consternació, inquietud, cautela, incertesa, paor, por, terror, fòbia, pànic, etc.

Plaer: felicitat, alegria, diversió, orgull, estremiment, embadaliment, gratificació, satisfacció, eufòria, èxtasi, etc.

Amor: acceptació, simpatia, confiança, amabilitat, afinitat, devoció, adoració, afecte, estima, tendresa, consideració, predilecció, etc.

Sorpresa: commoció, desconcert, admiració, estranyesa, atordiment, estupefacció, esbalaiment, meravellament, etc.

Disgust: menyspreu, avorriment, aversió, disgust, repulsió, desplaer, desgrat, pena, aflicció, sofriment, turment, empipament, molèstia, decepció, malestar, etc.

Vergonya: culpabilitat, molèstia, disgust, remordiment, humiliació, penediment, mortificació, contrició, deshonor, etc.

ELS TEMES

L'ESCOLA

Sobre l'escola de la pel·lícula

-Descriure l'actitud de Clément Mathieu; el director Rachin; Chabert i el vell Maxence. Com són com a persones i com tracten els infants.

- El director Rachin diu de Mondain (el noi acusat de robatori) : *Si avui no és culpable, ho hagués estat demà*. Valoreu aquestes paraules.

- *Fond de l'Étang* és un internat, però un internat especial. En què consisteix la seva especificitat ?

-Quina és la diferència entre una escola, un reformatori o un correccional?

-L'escola es diu *Fond de l'Étang*, que vol dir el fons de l'estany. Té algun tipus de significació simbòlica aquest títol?

-Hi ha diferència d'actituds entre els alumnes abans i després de la seva participació al cor?

-La comtessa a la festa alaba els *mètodes de comprensió humana* del director. Quins són, en realitat, aquest mètodes?

-Quina diferència hi ha entre l'abans i el després de l'arribada de Clément Mathieu a la institució?

-Diferència entre la teva escola i el reformatori de la pel·lícula.

-Preguntar a alguna persona gran quins eren els mètodes que usaven a l'escola: si hi havia càstigs corporals, si hi havia deures, com es relacionaven amb els altres companys i amb els mestres, etc.

La bondat i la maldat

Bona part de la pel·lícula ens parla d'accions bones i dolentes o almenys de correctes i incorrectes tant relatives al reglament de l'escola com a l'actitud violent i agressiva de certs alumnes o professors. Pot ser una bona manera de plantejar-se aspectes sobre la bondat o maldat humana.

Bones persones

- Quan fem el que ens diuen som bones persones?

-Quan fem el que hem de fer som bones persones?

-Si el què hem de fer i el que ens diuen què hem de fer no encaixa, què hem de fer?

-Som bona gent si no fem res per a molestar als altres?

-El qui agradeix i molesta als altres és mala persona?

-Ser bona persona és preocupar-se per un mateix i no preocupar-se pels altres?

-Ser bona persona és intentar fer feliç als altres?

-Hi ha persones dolentes o comportaments dolents?

-Les persones poden canviar?

-Quina relació té aquest llistat de preguntes i la pel·lícula?

Accions correctes i accions incorrectes

Individualment i pensant en la pel·lícula fes un llistat de:

Accions correctes que realitzen els nois i els mestres

Els nois _____ Els mestres

.....

.....

Accions incorrectes que realitzen els nois i els mestres

Els nois _____ Els mestres

.....

.....

Després en grup comprovem si coincidim o no. Podria ser que allò que per alguns és correcte, per altres pot ser incorrecte. Aleshores caldrà parlar-ne i contrastar i valorar els arguments d'uns i altres.

Altres temes

A partir d'aquesta pel·lícula es poden tractar també molts altres temes, com ara:

- La innocència i la culpabilitat
- El paper dels càstigs
- Mètodes pedagògics adequats
- Comportaments violents
- Relacions entre mestres i alumnes

LA MÚSICA

La música és un art i com totes les arts ens provoca moltes sensacions. I és també un mitjà de comunicació. En les pel·lícules ajuda a crear el clímax de por, de violència, de tranquil·litat, d'intriga; ens recorda situacions viscudes; ens pot fer sentir tristesa, alegria, emoció...

L'invent del cinema sonor va ser l'any 1926 i es va incorporar en el cinema a través de dues vies: la **música de fons** i la **música de pantalla**. La música de fons ambienta escenes i no és estrictament necessària, però ajuda a crear determinades atmosferes. La música de pantalla forma part de l'escena i sense ella perdria tot el sentit.

Qüestions

- Identificar les funcions més importants de la música a la pel·lícula.
- En la pel·lícula hi ha una cançó tradicional francesa que té una gran semblança amb la cançó tradicional catalana, "En Pere Gallerí". Us hi heu fixat?
- Quan canta Pierre Morhange sol, què fa la resta del cor?
- Sembla que el compositor té predilecció per dos instruments, ja que, si escolteu atentament, veureu que destaquen per sobre dels altres. Un és de corda pinçada i l'altre de la família de vent fusta. Sabeu quins instruments són?
- Per què Mathieu fa una prova de veu als nens, abans de començar a treballar?
- Us heu fixat si abans de començar una cançó, Mathieu dóna el to? És possible començar sense tenir el to?
- Creieu que el fet de fer música en grup, pot ajudar a saber-nos relacionar d'una manera adequada els uns amb els altres?
- Podríeu explicar quines sensacions heu tingut amb alguna de les cançons?
- La música és només útil per a la persona que la fa o també per a qui la gaudeix?

Les cançons de la pel·lícula

Oferim les lletres d'algunes cançons de la pel·lícula en la seva versió original i en algun cas hi hem afegit la traducció al castellà que ofereix la pròpia cinta de DVD com a opció.

Nous sommes de Fond-de-l'Étang

Lletra: Christophe Barratier/Philippe Lopes-Curval

Música: Christophe Barratier

Le Querrec est au pain sec
Le Leclerc n'est pas très clair
l' Boniface n'est pas loquace
Carpentier sait pas compter

Nous sommes de Fond de l'Étang
C'est pour le moins déconcertant
Nous sommes de Fond de l'Étang
Et c'est bien ça qu'est embêtant

Nous sommes de Fond de l'Étang
C'est pour le moins déconcertant

Nous sommes de Fond de l'Étang
Et c'est bien ça qu'est embêtant

Compère Guilleri

Il était un p'tit homme appelé Guilleri Carabi
Il s'en fut à la chasse, à la chasse aux perdrix Carabi
Titi Carabi totot carabo compère Guilleri
Te lairas-tu, te lairas-tu, te lairas-tu mourri

Il s'en fut à la chasse, à la chasse aux perdrix Carabi
Il monta sur un arbre pour voir ses chiens courir Carabi
Titi Carabi toto carabo compère Guilleri
Te lairas-tu, te lairas-tu, te lairas-tu mourri

Vois sur ton chemin

Lletra: Christophe Barratier
Música: Bruno Coulais

Vois sur ton chemin
Gamins oubliés égarés
Donne leur la main
Pour les mener
Vers d'autres lendemains

Sens au coeur de la nuit
L'onde d'espoir
Ardeur de la vie
Sentier de gloire

Bonheurs enfantins
Trop vite oubliés effacés
Une lumière dorée brille sans fin
Tout au bout du chemin

Sens au coeur de la nuit
L'onde d'espoir
Ardeur de la vie
Sentier de la gloire

Mira en el camino

*Mira en el camino
a los niños olvidados, perdidos
dales la mano
para llevarlos a otro mañana.*

*Siente en medio de la noche,
la ola de la esperanza,
ansia de vivir,
sendero de gloria.*

*Alegría infantiles olvidadas.
Borradas demasiado pronto.
Una luz dorada brilla eternamente
al final del camino.*

*Siente en medio de la noche,
la ola de la esperanza,
ansia de vivir,
sendero de gloria.*

Caresse sur l'océan

Lletra: Christophe Barratier/Bruno Coulais

Música: Bruno Coulais

Caresse sur l'océan
Porte l'oiseau si léger
Revenant des terres enneigées
Air éphémère de l'hiver
Au loin ton écho s'éloigne
Châteaux en Espagne
Vire au vent tournoie déploie tes
ailes
Dans l'aube grise du levant
Trouve un chemin vers l'arc-en-ciel
Se découvrira le printemps

Caresse sur l'océan
Pose l'oiseau si léger
Sur la pierre d'une île immergée
Air éphémère de l'hiver
Enfin ton souffle s'éloigne
Loin dans les montagnes
Vire au vent tournoie déploie tes
ailes
Dans l'aube grise du levant

Lueur d'été

Lletra: Ch Barratier/Bruno Coulais

Música: Bruno Coulais

Lueur d'été
Rêve animé
Mon cœur s'enflamme
Et soudain s'envole
si loin du sol
Et les larmes s'effacent
Loin des murs
Je m'abandonne
Et tout rayonne

Voiles au vent
Rivages au loin
C'est le temps de l'été
Et souvent de liberté
Les nuages effacés

Trouve un chemin vers l'arc-en-ciel
Se découvrira le printemps
Calme sur l'océan.

*Una carícia en el oceano
deja al pájaro tan ligero
sobre la piedra de una isla
sumergida.
Aire efímero del invierno,
Por fin tu soplo se va lejos,
entre las montañas.
Gira con el viento,
despliega tus alas,
en el alba gris de levante,
hallará un camino hacia el arco iris,
llegará la primavera tranquila
sobre el océano.*

Premiers émois
Frissons de joie
Tout s'anime
Tout devient si léger
Vivre apaisé
J'oublie la honte et les pleurs
Loin des tourments

Terreurs d'enfants
Les tristes murmures
Si loin des murs
Lueur d'été
Mon cœur s'enflamme
Et soudain s'envole
Si loin du sol
Et les larmes s'effacent
Loin des murs
Je m'abandonne
Et tout rayonne

La Nuit

J.P. Rameau

Oh nuit vient apporter à la terre
Le calme enchantement de ton
mystère
L'ombre qui t'escorte est si douce
Si doux est le concert de tes doigts
chantant l'espérance
Si grand est ton pouvoir
transformant tout en rêve heureux

Oh nuit, oh laisses encore à la terre
Le calme enchantement de ton
mystère
L'ombre qui t'escorte est si douce
Est-il une beauté aussi belle que le
rêve
Est-il de vérité plus douce que
l'espérance

* * *

“La sombra que te acompaña es tan
dulce,
tan dulce es el concierto de tus voces
cantando
la esperanza.
Tan grande es tu poder
Que lo transforma todo en un sueño

Oh noche ven a traer a la Tierra
el tranquilo encanto de tu Misterio
La sombra que te acompaña es
tan dulce.
¿Existe una belleza tan bella como el
sueño?
¿Existe una verdad tan dulce como la
esperanza?

Cerf-volant

Lletra: Christophe Barratier
Música: Christophe Barratier/Bruno
Coulais
Edició: Galatée Films

Cerf-volant
Volant au vent
Ne t'arrête pas
Vers la mer
Haut dans les airs
Un enfant te voit
Voyage insolent
Troubles enivrants
Amours innocentes

Suivent ta voie
Suivent ta voie
En volant

Cerf-volant
Volant au vent
Ne t'arrête pas
Vers la mer
Haut dans les airs
Un enfant te voit
Et dans la tourmente
Tes ailes triomphantes
N'oublie pas de revenir
Vers moi

LA PEL·LÍCULA

COMPRENSIÓ DEL FILM

- Quant temps passa aproximadament des de l'inici de la pel·lícula fins a la darrera escena? Com ho sabem en el film?
 - Podries fer un judici d'algun aspecte del film que t'hagi cridat l'atenció, com ara: el paper dels actors, la fotografia, la música, el vestuari,
 - Des de quin punt de vista està explicada la pel·lícula? Marca amb una creu el que creguis correcte
 - a. Per ordre cronològic
 - b. Des del començament del problema
 - c. Amb salts enrere (retrospecció o flash back)
 - d. Amb salts endavant o flash Forward
 - e. Amb el·lipsis
- El to gris de l'edifici i del paisatge pot tenir res a veure amb la tristesa i sordidesa de l'ambient?
- En diverses ocasions, mentre el cor canta, la càmera se situa per sobre. En altres moments, la càmera enquadra Mathieu des de baix, quan dirigeix. Quins noms tenen aquests enquadraments?
- Quins problemes es van presentar durant el rodatge?
- Quin altre títol posaries a la pel·lícula?
- ◆ Reconèixer i comentar aquests fotogrames:

◆ Recordes alguna seqüència o fotograma especialment impactant?

➤ Quins són els moments especials del film per a tu?

- 1.
- 2.
- 3.

➤ Resumeix l'argument del film en 5 ratlles

- 1.
- 2.

3.
4.
5.

- Elegeix un personatge del film i inventa un diàleg entre ell i tu. Què li preguntaries, què li aconsellaries, què li suggeriries, etc.

(El teu nom) -
(el nom del personatge)-
-
-

- Canviar el final de la pel·lícula

- Adaptar (adaptar a AQUÍ i ARA) Com seria la pel·lícula avui dia o al nostre país?

AVALUACIÓ

- A tu que t'ha dit el film?
- Escribe tres ratlles sobre la teva opinió sobre el film, justificant la teva avaluació.

1.
2.
3.

PER SABER-NE MÉS

Web oficial www.leschoristes-lefilm.com/#

Cartells a [Cartelia](#) (4 versions)

Web oficial de la Seminci: www.seminci.com

Hi ha moltes pàgines web que parlen de la pel·lícula, tant en català com en castellà, i sobretot en francès.